

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

תוכן

- א. אכל תרומה טמאה משלם כל דהו אכל תרומה טהורה משלם חולין טהורין שילם חולין טמאים ... בין בשוגג בין במזיד תשלומיו תשלומין וחוזר ומשלם חולין טהורין 1.....
- ב. על מה הציין מרצה 2.....
- ג. אפילו אומר לך עבור על אחת מכל מצות שבתורה כגון אליהו בהר הכרמל הכל לפי שעה שמע לו 3.....
- ד. בטלו מבוטל 3.....
- ה. שמעתי שב"ד מכין ועונשין שלא מן התורה ולא לעבור על דברי תורה אלא לעשות סייג לתורה 4.....
- ו. ולא זה וזה מטמאין לה ... מיטמא הוא לאשתו כשרה ואינו מיטמא לאשתו פסולה 5
- ז. ולא זה וזה זכאין במציאתה ... הכא תיהוי ליה איבה ואיבה ובמעשה ידיה ... כיון דמוזני לית לה מעשה ידיה לאו דידיה 6.....
- ח. ולא מיפר נדריה ... הכא תתגנה ותתגנה 6.....

דף צ.

א. אכל תרומה טמאה משלם כל דהו אכל תרומה טהורה משלם חולין טהורין שילם חולין טמאים ... בין בשוגג בין במזיד תשלומיו תשלומין וחוזר ומשלם חולין טהורין

אכל¹ תרומה טמאה משלם חולין המתוקנים בין טמאין בין טהורין, והם נעשין תרומה כרין האוכל כל תרומה בשוגג אלא שא"צ לשלם אלא כדמי עצים שהרי אין שוין אלא להסקה. ואם שילם בטמאים נעשין תרומה טמאה ואם שילם בטהורין נעשין תרומה טהורה.

אכל תרומה טהורה משלם חולין טהורין ואם שילם חולין טמאין בין בשוגג², שסבר שהן טהורין או טעות אחרת, בין במזיד תשלומיו תשלומין ויחזור וישלם מן הטהורין, אף על גב ששילם כ"כ הרבה עד ששוה כמו התרומה

¹ רמב"ם ודרך אמונה הלכות תרומות פרק י הלכה ב

² קנסו שוגג אטו מזיד

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

שאכל מ"מ קנסינן ל"י שאכל דבר שקופצים עליו קונים ומשלם דבר שאין קופצין עליו קונים.

ב. על מה הציץ מרצה

כבר נתבאר בפסחים דף עז. עה. וביומא דף ז. שהציץ³ מרצה על הטומאה, דכתיב בפ' תצוה "ועשית ציץ וגו' והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את עון הקדשים אשר יקדישו בני וגו' והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני ה'". כלומר שע"י שישא הציץ על מצחו יכפר עון הקדשים והקרבת יתנו לרצון כי העון יכופר.

אינו מרצה על טומאת הגוף⁴ כגון שהכהן הקריב בטומאה, ולא על טומאת דברים הנאכלין כגון שנטמא הבשר הנאכל, אלא מרצה על טומאת דברים הקריבים על המזבח כמו הדם והחלב ובשר העולה וקומץ של מנחה.

ושם נתבאר שכל הזבחים של יחיד⁵, בין שנטמא בשר והחלב קיים בין שנטמא חלב והבשר קיים, זורק את הדם, נטמאו שניהן לא יזרק, שהציץ אינו מרצה על טומאת הגוף⁶ כגון שהכהן הקריב בטומאה, ולא על טומאת דברים הנאכלין. ואם זרק הורצה, שהציץ מרצה על הטומאה, בדברים הקריבים על גבי המזבח. וכן אימורין או איברי עולה שנטמאו והקטירן, הציץ מרצה, אולם כל הכללים הנזכרים בריצוי ציץ שאינו אלא על הנקרבין למזבח, אבל בקרבנות ציבור בכל אופן הציץ מרצה⁷ בין על טומאת הנקרבים ובין על טומאת האנשים ולפיכך כל קרבנות הצבור שנטמא הבשר והחלב כולו הרי זה זורק את הדם.

ועוד נתבאר שכל הדינים הנזכרים שייכים גם לענין מנחה⁸. כלומר שאם נטמאו שיירי מנחה לאחר הקמיצה, או שנפסל שנגע בטבול יום, או שיצא

³ ערוך השולחן העתיד הלכות ביאת מקדש סימן לט הקדמה – סעיף טז

⁴ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק דהלכה ז

⁵ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה לד

⁶ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק דהלכה ז

⁷ ובזה מיושב מה שהקשו התוס' ד"ה דלא קושיא עצומה, דאיך אפשר לומר אם טומאה דחוייה היא בציבור צריך ריצוי ציץ הא טומאה דחוייה גם בטומאת גברי והציץ אינו מרצה רק על הנקרבין. ערוה"ש שם ודעת תוס' שמן התורה ציץ מרצה על האכילות ורק מדרבנן לא

⁸ לקומי החכות יב: בתורת הקדשים א

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

חוץ לקלעים, לא יקטיר את הקומץ, ואם הקטיר הורצה. אבל אם נשרפו שירי מנחה או אברו בין קמיצה להקטרה אף בדיעבד לא הורצה, בהקטרה,

ובמנחת ציבור אם נטמאו השיריים או נפסלו לאחר קמיצה, אפילו בפסול יוצא מותר להקטיר את הקומץ לכתחילה. אך אם נשרף או נאבד, אין להקטיר וכנזכר בקרבנות.

דף ע:

ג. אפילו אומר לך עבור על אחת מכל מצות שבתורה כגון אליהו בהר הכרמל הכל לפי שעה שמע לו

אם יאמר לנו הנביא⁹ שנודע לנו שהוא נביא¹⁰ לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה או על מצות הרבה בין קלות בין חמורות לפי שעה מצוה לשמוע לו, וכן למדנו מחכמים ראשונים מפי השמועה בכל אם יאמר לך הנביא עבור על דברי תורה כאלהו בהר הכרמל שמע לו חוץ מעבודת כוכבים, והוא שיהיה הדבר לפי שעה, כגון אליהו בהר הכרמל שהקריב עולה בחוץ וירושלים נבחרת לכך והמקריב בחוץ חייב כרת, ומפני שהוא נביא מצוה לשמוע לו וגם בזה נאמר (דברים יח פסוק טו) נְבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאֶחָיִךָ כָּמֹנִי יָקִים לְךָ יִקְרָא אֱלֹהֶיךָ אֱלֹהֵי תַשְׁמַעוּן.

ואילו שאלו את אליהו ואמרו לו היאך נעקור מ"ש בתורה (דברים יב פסוק יג) הַשְּׁמֹר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עִלְתֶּיךָ כָּכֹל מְקוֹם פֶּן תַּעֲלֶה עוֹלוֹתֶיךָ בְּכֹל מְקוֹם, היה אומר לא נאמר אלא המקריב בחוץ לעולם חייב כרת כמו שצוה משה, אבל אני אקריב היום בחוץ בדבר ה' כדי להכחיש נביאי הבעל, ועל הדרך הזאת אם צו כל הנביאים לעבור לפי שעה מצוה לשמוע להם.

אולם אם אמרו שהדבר נעקר לעולם, מיתתו בחנק שהתורה אמרה לנו ולבנינו עד עולם.

ד. בטלו מבוטל

⁹ רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ט הלכה ג

¹⁰ לומר שאם עד שלא נודע לנו מדברים אחרים שהוא נביא וזה החלו לעשות אין שומעין לו, ואפי' העובר על דבריו בדברי הרשות אינו נענש עד שיחזק וכך אמרו (בסנהדרין' פ"ט ב') שהטעם ששמעו ישראל לאלו' בה' הכרמל לפי שהי' מוחזק בנבואה

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

הבעל¹¹ שרוצה לבטל את שליחות הגט ששלח, לכתחלה לא יבטלנו אלא בפני שליח עצמו¹² או בפניה, שלא יצא מזה חורבה שמא לא תדע הביטול והשליח יתן לה הגט ותנשא בו, אבל בדיעבד אפילו בטלו שלא בפניהם מבוטל, והוא שיבטלנו בפני בית דין, שאין ביטול שליחות אלא בפני בית דין, שכיון שאינו אלא ביטול דבר שאין בו ממש דהיינו השליחות שהוא אינו אלא דברים בעלמא, צריך ביטול חזק דהיינו בפני ב"ד, אולם אין צריך ב"ד של ג', דשנים נמי מיקרי ב"ד, לפיכך אלו השנים כשמבטל בפניהם השליחות צריכים להיות ביחד, אבל זה שלא בפני זה לא, שאינן נקראין ב"ד אלא כשהם ביחד.

ואם מבטל הגט עצמו אחר שנכתב הוי בטול אפילו בטלו בזה שלא בפני זה, שכשמבטל הגט עצמו הוא מבטל דבר שיש בו ממש שחל עליו הביטול ומספיקה עדות על כך, ועדות מצטרף אפילו זה שלא בפני זה.

ולפי הנהוג עתה השולח¹³ גט לאשתו ע"י שליח, מקבל עליו בחרם ובשבועת התורה, שלא לבטל את הגט ולא את השליח. וטוב ליזהר שלא לגרש על ידי שליח, כשהבעל והאשה שניהם בעיר, שלא יאמר לפקדון נתתיו¹⁴.

ה. שמעתי שב"ד מכין ועונשין שלא מן התורה ולא לעבור על דברי תורה אלא לעשות סייג לתורה

אף על פי שאין¹⁵ דנין בזמן הזה דיני נפשות ולא דיני מכות ולא דיני קנסות, אם רואין הב"ד שצורך שעה הוא שהעם פרוצים בעבירות, ולא דוקא כל העם אלא אפילו אחד מהם, יכולין לקנסו שלא כפי הדין כפי ראות עיניהם. רק כשהעם פרוצים, יכולין לתקן ולגדור כל העם, ולענוש להעובר תקנתם אף שאין העובר פרוץ שקבלו רבותינו ז"ל שמשום תיקון וישוב העולם או לעשות חזק לקיום התורה, דנין בין מיתה בין ממון בין כל מיני עונשין. ולמדוה מקראי דעזרא דכתיב (עזרא ז פסוק כו) דינה להוא מתעבד מנה הן למות הן ללשרשי הן לענש נכסין ולאסורין.

¹¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קמא ס

¹² כל כשמבטל בפני השליח א"צ שנים כן הוא דעת הרמב"ם והטור אבל תוס' ר"פ השולח מסופקים בזה. ב"ש שם צ

¹³ סדר הגט בשו"ע סעי' כו, וכן בשו"ע ונו"כ קמא נה

¹⁴ ביאור הגר"א שם סדר הגט נז

¹⁵ שו"ע ונו"כ מחו"מ והלבוש שם.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ואם הוא אלם חובטין אותו ע"י גוים ואומרים לו עשה מה שישראל אומרים לך, ובלבד שיהיו כל מעשיהם לשם שמים. ולא לכל הדיינים ניתן הרשות הזה אלא דוקא לגדול שבדורו או טובי העיר שהמחוס רבים עליהם. ואפילו אין בדבר עדות גמורה שהיה מתחייב על פיהם בדין בזמן שהיו דנין דיני נפשות, אלא שיש רגלים לדבר וקלא דלא פסוק ואומדנא דמוכח שנראה להם שיש צורך שעה בכך לדונו בכך אפילו על פי עדים קרובים או עד מפי עד וכהאי גוונא, הרשות בידם כדי לעשות סייג לתורה, שכיון שרואין שפרצו העם בדבר יש להם לגדור ולחזק הדבר כפי מה שיראה להם, הכל הוראת שעה ולא שיקבעו הלכה לדורות.

וכן יש להם להלקות אדם ששמועתו רעה והעם מרננים אחריו שהוא עובר על העריות, ומלקין אותו עליו כי לא טובה השמועה. והוא שיהיה קול שאינו פוסק ולא יהיו לו אויבים שמוציאין עליו דבה רעה. וכן מבזין את מי ששמועתו רעה ומבזין את יולדיו בפניו כדי שיוכיחוהו. וכן יש להם רשות להפקיר ממון שיש לו בעלים ולאבדו כדכתיב (עזרא י פסוק ח) יִהְיֶה כָּל רְכוּשׁוֹ. והכל כפי מה שרואין לגדור פרצת הדור ולקנוס אלם ולנדותו ולהחרימו ולקללו ולהכותו ולתלוש שערו ולאסרו בבית האסורים ולהשיעו בשם על כרחו שלא יעשה ושלא עשה, כל אלו הדברים כפי מה שיראה לדיין שזה צריך לכך והשעה צריכה לכך.

ובכל יהיו מעשיו לשם שמים ולא להוסיף כבודו אלא להוסיף כבוד המקום, וגם לא יהא כבוד הבריות קל בעיניו, וכדי שלא יטעו לומר שדנין דינין הללו בזמן הזה, אין דנין המתחייב ממש כפי מה שחייבתו התורה אלא עונש אחר, כגון הורג נפש במזיד שנתחייב מיתה מן התורה, עכשיו אין ממיתין אותו אלא מכהין את עיניו וכהאי גוונא כיוצא בו לקטוע לו אבר אפילו בלא התראה, ולא לחייבו לגמרי כדן תורה¹⁶.

ומעשה באדם אחד שרכב על סוס בשבת בימי יונים והביאוהו לב"ד וסקלוהו לא מפני שראוי לכך אלא שהשעה צריכה לכך ושוב מעשה באדם אחד שהטיח באשתו תחת התאנה והביאוהו לבית דין והלקוהו לא מפני שראוי לכך אלא שהשעה צריכה לכך מיגדר מילתא שאני

ו. ולא זה וזה מטמאין לה... מיטמא הוא לאשתו כשרה

ואינו מיטמא לאשתו פסולה

כבר התבאר בדף פז. שהאשה¹⁷ שהלך בעלה למדינה אחרת ובאו ואמרו לה מת בעלך חשו חז"ל לתקנת העגונות והקילו מאד בעדות אשה שמת בעלה, ומכל מקום משום חומרא דאשת איש וחשש שמא מתוך זה יבואו מכשולות וקלקולים להרבות ממזרים בישראל, דקדקו ומצאו ז"ל קצת תיקון

¹⁶ ומעשה באלמנה שנתעברה מגוי והיה הענין מפורסם, והסכים הרא"ש [בתשובות כלל יח סי' יג] להתוך חוממה כדי לשחת תואר פניה ושתתנגה על מנאפיה, ודבר זה יעשו לה פתאום כדי שלא תצא לתרבות רעה להציל עצמה. וגם טוב לקונסה עוד בממונה לפי עושרה לאדוני העיר ולעניי העיר

¹⁷ לשון הלבוש יו"ד קנו נו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

לזה ואמרו כיון שהקלנו עליה בתחלתה נחמיר עליה בסופה, כדי שאף אם אנו נקל בעדותה ונתיר אותה לינשא ע"י קולי העדיות, היא בעצמה לא תינשא עד שתידוק ותחקור ותדרוש היטב היטב אם אמת היה דבר העדות שתתירא שמא תוכחש העדות, או יבא בעלה הראשון ותבא לידי כל החומרות הללו שנחמיר עליה אם תנשא לאחר ויבא אח"כ בעלה הראשון. ואלו מן החומרות שהטילו עליה

אם נשאת לשני אחר שהעידו לה שמת בעלה, ואח"כ בא בעלה הראשון אם מתה, שניהם אינם מטמאין לה אם הם כהנים, השני שהרי אינה אשתו, והראשון שהרי נפסלה לו מן התורה¹⁸, שאשת כהן שזינתה אפילו באונם אסורה לבעלה דזונה היא, ואין הכהן מטמא לאשתו פסולה.

ז. ולא זה זכאין במציאתה ... הכא תיהוי ליה איבה

ואיבה ובמעשה ידיה ... כיון דמזוני לית לה מעשה ידיה

לאו דידיה

ושניהם אינם זכאין במציאתה, שהרי מציאות אשה לבעלה כדי שלא תהיה לה איבה, כאן אדרבא שתהיה איבה ויגרשנה.

ואינם זכאין במעשה ידיה, שהרי מה שאמרו רבנן מעשה ידיה לבעלה משום שנותן לה מזונות, כאן כיון שמזונות אין לה מעשה ידיה אינם שלו, אבל הראשון יורשה דעל כרחך לא קנסו לבעלה שלא חטא אלא במציאותה ובמעשה ידיה כדי שישנאה ויגרשה, אבל בירושה שבאה אחר מיתתה לא קנסוהו כלל.

ח. ולא מיפר נדריה ... הכא תתגנה ותתגנה

שניהם אינם מפירין נדריה, שבעל מיפר נדרי אשתו כדי שלא תתגנה על בעלה, שהרי לא נתנה לו רשות להפר אלא נדרי עיניו נפש כגון שלא ארחץ ושלא אתקשט, וכאן אדרבא שתתגנה ותתגנה ויגרשנה.

¹⁸ ח"מ שם קמז